

אנשי קצה/ הרב ערן טמיר

על הפסוק המופיע בפרשתנו (במדבר יט) "זאת התורה אדם כי ימות באוהל, כל הבא אל האוהל וכל אשר באוהל יטמא..." המציין דין הלכתי בדיני טומאת אדם וכלים והנקרא דין אוהל, דרש ריש לקיש בגמרא (ברכות סגב) "מניין שאין דברי תורה מתקיימים אלא במי שממית עצמו עליה? שנאמר 'זאת התורה אדם כי ימות באוהל'..."

ויש לשאול למה התכוון ריש לקיש בהדרכתו שעלינו 'למות' על דברי תורה, הרי ברור שאם הדברים כפשוטם אז כיצד עלינו לגלות 'מיתה' זו בחיינו המעשיים?!

תשובות שונות ניתנו לשאלה זו ואחת מהן היא תשובתו העקרונית של הרב קוק (עי נא"ה ברכות ב, עמ' 390):

"כשם שבקיבוץ הנצרך ליישובו של עולם, התכלית של ההנהגה הקיבוצית היא שיחיו בני אדם יושבי הארץ חיים ממוצעים מסודרים. אמנם כדי שהכלל יגיע לחיים אמצעיים, צריכים אנשים יחידים, עומדים על משמרת עבודת הכלל, להתנדב בעבודה רבה יוצאת חוץ לגבול האמצעי, כעבודת אנשי החיל (הצבא) שלפעמים ינדדו שינה מעיניהם ויעמדו הכן על המשמר שעות רבות יותר מהערך הראוי לחיים ממוצעים. והם מקבלים באהבה את העול הזה, אם בעלי נפש הם ושמחים בעבודתם, באשר יודעים הם, כי רק בהתנדבם הם להעמיד את מצב חייהם במצב יוצא מגבול הסבל הממוצע, יצלחו את בני אומתם בחיים הממוצעים... אם אנשי החייל ישובו להיות מתנהגים בחייהם בגבול הממוצע אז תהיה המדינה אבודה ולא תשיג גם אורחות חיים ממוצעים, כי חמס ושוד יתרבה בה ויד יצריה תשיג להדפה ולכלות המעל פני האדמה".

הסבר: כל חברה, כל קבוצת אנשים, שואפת לחיות חיים ממוצעים נורמליים בכל תחומי החיים - הכלכליים, החברתיים, הבטחוניים, ההשכלתיים וכו'. אך על מנת להגיע למצב נורמלי זה צריכה כל מדינה אנשים המוכנים לחיות 'חיי קצה' - מעבר לאמצע מבחינת ההשקעה, המאמצים, הזמן וכו' כדי שהחברה כולה תחיה באמצע. בכל קהילה ישנן ועדות

שבהן נמצאים אנשים המוכנים לעבוד קשה יותר מהאדם הרגיל בדאגתם לביטחון, לחינוך, לקליטה וכו'. אם ח"ו לא יהיו בחברה אנשי 'קצה' לא רק שהיא לא תצליח לעלות ולהתפתח אלא לא תוכל להתקיים בחיי אמצע נורמליים ולאט לאט תתפורר ותתפרק. זאת ועוד, לא רק ש'אנשי הקצה' אינם מקטרים ואינם מתוסכלים על היותם כאלה, אלא הם שמחים בעבודתם ובתפקידם, ורואים זאת כזכות גדולה שנפלה בחלקם. זו ה'מיתה' שעליה דיבר ר"ל. כל חברה צריכה להוציא מתוכה אנשים בעלי אחריות ויוזמה, אנשים אידיאליסטיים הדואגים באמת לטובת הכלל גם עד כדי 'מיתה'. כלומר, הם מתמסרים לתפקידם על חשבון נוחות, פרטיות וצרכים אישיים.

אוי לה לחברה שאין בתוכה מי שמוכן לקחת אחריות בשביל מימוש ערכיה ואידיאליה. החברה הישראלית היום צריכה הרבה 'אנשי קצה' בתחומים רבים, בבתי מדרש, בהתיישבות, בחינוך, בצבא, בפוליטיקה, בכלכלה, בתקשורת, בגידול משפחות גדולות ועוד ועוד, וכל זה מתוך חיים של תורה אמתית ושלמה, וכך ורק כך נזכה לחיי אמצע תקינים ונורמליים בכל תחומי החיים המעשיים והרוחניים.